

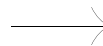
Социално-Емоционално Образование

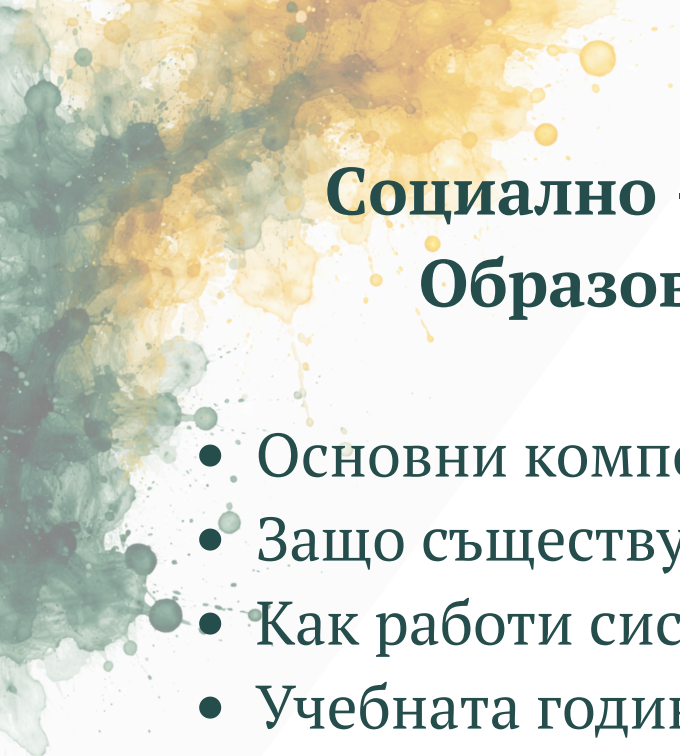
с Идеи

ЦЯЛОСТНА УЧИЛИЩНА
СИСТЕМА
1-7 КЛАС

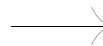
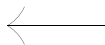
Радостина Данчева
Издателство Идея Бокс

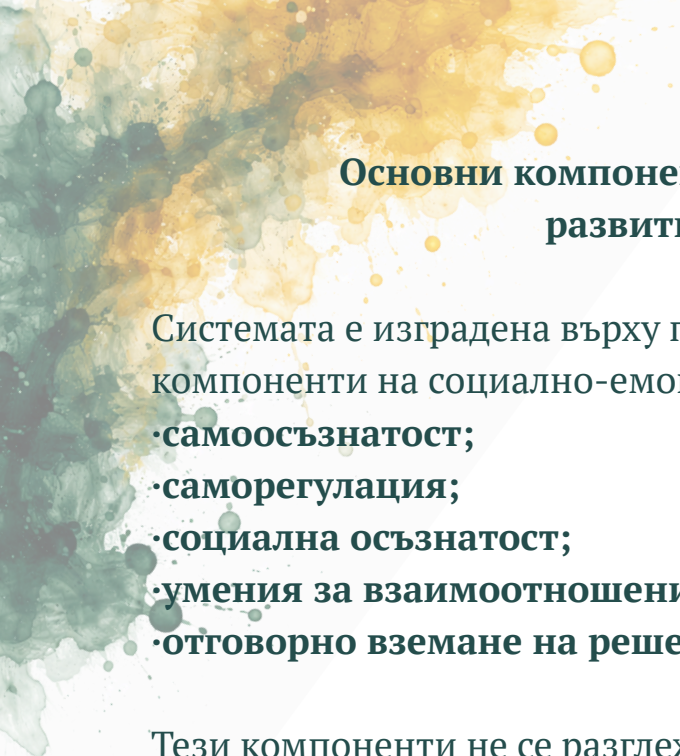

Социално - Емоционално Образование с Идея

- Основни компоненти
- Защо съществува тази система?
- Как работи системата?
- Учебната година накратко
- Обяснение на циклите
- Какво се очаква от учителите?
- Какво се очаква от ръководството?
- Критерии за успех
- Дизайн на уроците
- Възможности

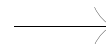
Основни компоненти на СЕО и дългосрочно развитие на уменията

Системата е изградена върху петте широко разпознавани, основни компоненти на социално-емоционалното учене:

- самоосъзнатост;
- саморегулация;
- социална осъзнатост;
- умения за взаимоотношения;
- отговорно вземане на решения.

Тези компоненти не се разглеждат като отделни теми или еднократни единици. Те са структурирани като умения, които се развиват постепенно през всичките седем години обучение. Всеки цикъл целенасочено развива аспект от всеки основен компонент. Това гарантира балансирано развитие, без свръхакцент върху една област.

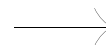
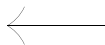
Учениците се връщат към същите компоненти всяка година, но на нарастващи нива на дълбочина, сложност и самостоятелност. Този спираловиден дизайн позволява уменията да узряват в развитието си, вместо да бъдат въведени еднократно и считани за усвоени.

Защо съществува тази система?

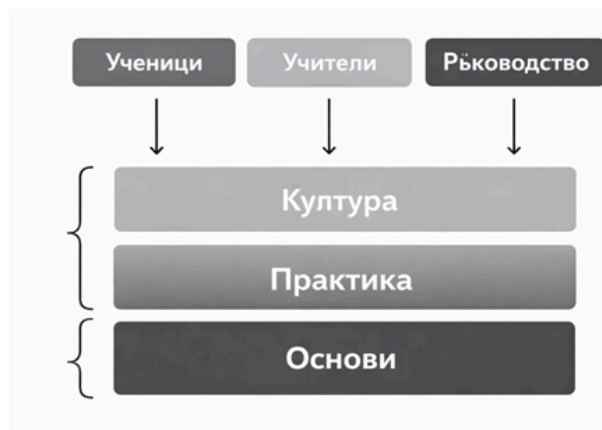
- Да премести СЕО от изолирани дейности към последователна училищна система.
- Да подкрепи дългосрочното развитие на учениците, а не краткосрочно управление на поведението.
- Да намали фрагментацията, породена от множество несъгласувани инициативи.
- Да осигури последователност между паралелки, класове и учебни години.
- Да подкрепи учителите, без да увеличава натоварването им.

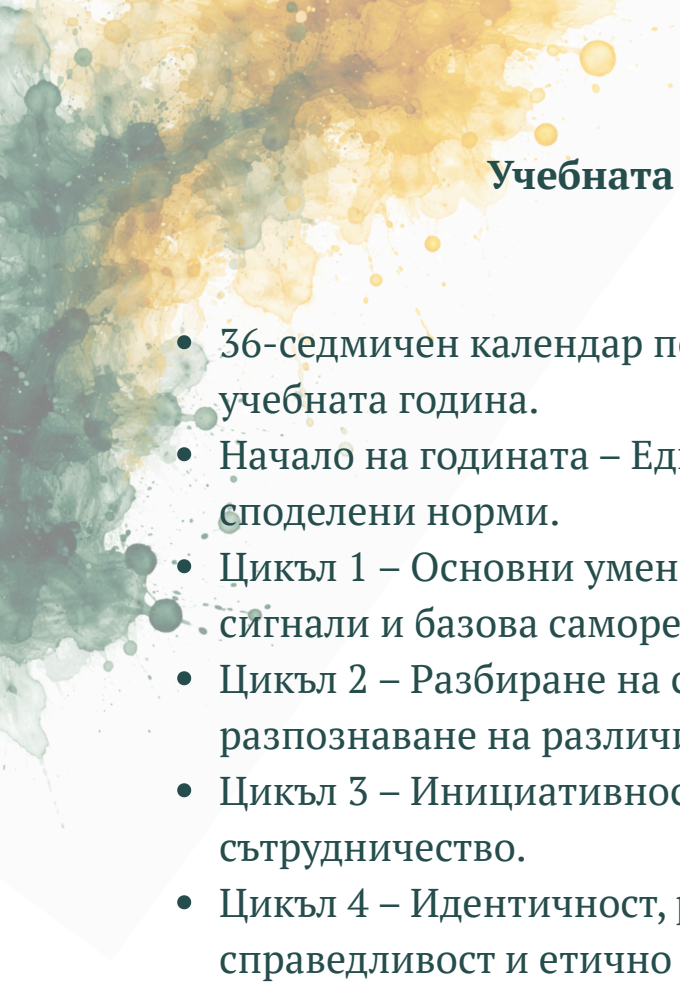

Как работи системата?

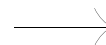
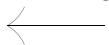
- Проектирана като образователна инфраструктура, а не като допълваща програма.
- Изградена върху връзката между ученическия опит, учителската практика и лидерските решения.
- Организирана в цикли с логична последователност и ясно педагогическо предназначение.
- Всеки цикъл развива аспекти и от петте основни компонента на CEO.
- Всеки цикъл надгражда предходния и подготвя следващия.
- Частичното или избирателното прилагане отслабва системата.

Учебната година накратко

- 36-седмичен календар по СЕО, съобразен с ритъма на учебната година.
- Начало на годината – Един език: сигурност, принадлежност, споделени норми.
- Цикъл 1 – Основни умения: осъзнаване на чувства, телесни сигнали и базова саморегулация.
- Цикъл 2 – Разбиране на себе си и другите: перспектива и разпознаване на различия.
- Цикъл 3 – Инициативност и взаимодействие: участие, глас и сътрудничество.
- Цикъл 4 – Идентичност, разнообразие и етика: ценности, справедливост и етично мислене.
- Цикъл 5 – Принадлежност и грижа: отговорност към себе си, другите и общността.
- Цикъл 6 – Приложение и училищни събития: прилагане на СЕО в споделени контексти.
- Край на годината – Интеграция и рефлексия: осмисляне на наученото през годината.

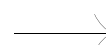
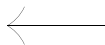
Циклите

- Циклите са спираловидно подредени, а не тематични единици.
- Всеки цикъл развива умения от всичките пет основни компонента на СЕО.
- Фокусът се измества между циклите, но нито един компонент не изчезва.
- По-ранните цикли акцентират върху осъзнаване и разбиране.
- По-късните цикли акцентират върху взаимодействие, преценка и приложение.
- Повторяемостта през годините изгражда дълбочина, а не излишък.

Цикъл	Самоосъзнатост	Саморегулация	Социална осъзнатост	Умения за взаимоотношения	Отговорно вземане на решения
Цикъл 1 – Основни умения	Разпознаване на емоции и вътрешни сигнали	Развиване на начални стратегии за саморегулация	Осъзнаване, че другите имат емоционални преживявания	Слушане и адекватно участие	Вземане на прости, подкрепени решения
Цикъл 3 – Инициативност и взаимодействие	Рефлексия върху себе си в различни контексти	Самостоятелно прилагане на стратегии за саморегулация	Реагиране на нуждите на групата и общността	Водене, подкрепа и сътрудничество с другите	Вземане на решения в реални и сложни ситуации

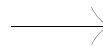
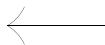
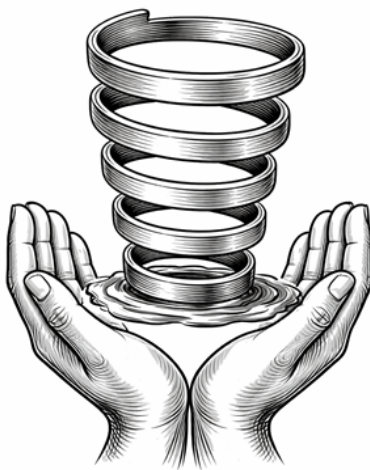
Какво се очаква от учителите?

- Да преподават всички уроци във всеки цикъл в предвидената последователност.
- Да използват споделен език, свързан с петте основни компонента на SEO.
- Да адаптират дейностите към учениците, без да променят логическата последователност.
- Да се опират на предоставените учителски материали.
- Да упражняват професионална преценка в рамките на обща структура.

Какво се очаква от училищното ръководство?

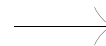
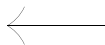
- Да защитава отделеното време за СЕО в седмичното разписание.
- Да подкрепя последователността между класове и степени.
- Да разбира, че развитието на умения се случва в рамките на години, а не седмици.
- Да избягва преждевременно оценяване на резултати.
- Да не превръща СЕО в изпълнение или формално изискване.

Критерии за успех

- Критериите за успех описват сигнали за здравословно развитие, а не измерими резултати.
- Те не са инструменти за оценяване или атестация.
- Фокусират се върху езика, емоционалния климат и моделите на взаимодействие.
- Подкрепят рефлексията, а не преценката.
- Помагат на ръководството да разпознае дали системата функционира.

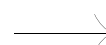
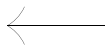
Дизайн на уроците

- Учебните планове са само на една страница, за яснота и последователност.
- Изследователска структура, в която ученикът е в центъра.
- Практически дейности, съобразени с възрастовото развитие.
- Предвидим ход на урока за намаляване на подготовката.
- Ясни връзки между целите на урока, целите на цикъла и основните компоненти на SEO.

Въвеждане и устойчивост

- Структурирано въвеждане за училища и екипи.
- Ясни очаквания за първата година на прилагане.
- Подкрепящи материали, които намаляват зависимостта от индивидуална експертиза.
- Последователност между годините като ключ към устойчивостта.
- Програмата остава стабилна въпреки промени в екипа.

Какво прави възможно системата?

- Балансирано развитие на петте основни компонента на СЕО.
- Споделен социално-емоционален език в цялото училище.
- По-силна ученическа инициативност и принадлежност.
- Намалено учителско натоварване чрез общи структури.
- Дългосрочна устойчивост.

